

Slutrapport

Fornuddens fornlämningsområde

Författare: Maria Björnsdotter

Datum: 2019-03-06

Version: 1

Sida: 1 (6)

Slutrapport
Fornuddens fornlämningsområde

Slutrapport

Fornuddens fornlämningsområde

Författare: Maria Björnsdotter

Datum: 2019-03-06

Version: 1

Sida: 2 (6)

Version

Datum	Författare	Version	Ändring
2019-02-26	Maria Björnsdotter	1	Utkast
2019-02-28	Maria Björnsdotter	2	Uppdatering efter kommentarer från styrgrupp
2019-03-	Maria Björnsdotter	2	Godkänd av styrgrupp

Innehållsförteckning

Version	2
1 Sammanfattning	4
2 Inledning	4
3 Projektets resultat	4
4 Utvärdering av arbetet i projektet	5
5 Projektbudget	5
6 Överlämnande	6
6.1 Kvarstående frågor	6
6.2 Rekommendation om fortsatt arbete	6
6.3 Godkännande av slutrapport	6

1 Sammanfattning

Fornuddens fornlämningsområde var den första deletappen att genomföras i projektet för upprustningen av Fornuddsparken, arbetet pågick under åren 2016-2018. Målet var att göra landskapsvårdande och upprustande insatser för att stärka fornlämningsområdets befintliga kvaliteter. Arbetet bestod både av fysiska åtgärder i området samt framtagandet av ett vårdprogram. Syftet med vårdprogrammet var dels att dokumentera de insatser som gjordes men också att fastställa en skötselplan för den löpande förvaltningen av området.

Resultatet av de fysiska åtgärderna blev väldigt lyckade, såväl natur- som kulturvärden har stärkts och området upplevs även mycket mer omhändertaget och tilltalande.

I och med vårdprogrammet finns nu också dokumentation kring arbetena som utförts samt en skötselplan för området som är avstämd och godkänd av parkenheten.

2 Inledning

År 2014 genomförde Tyresö kommun en utredning av framtida lokaler för kommunens förskolor och grundskolor. Förslaget innebär en satsning på färre, större skolbyggnader. En av de föreslagna nya skolorna låg i den norra delen av Fornuddsparken och den nya skolans föreslagna placering skulle då ta parkmark i anspråk. Med anledning av att det så tog Stadsbyggnadsförvaltningen i slutet på 2015 fram ett gestaltungsprogram för hela den delen av Fornuddsparken som ligger söder om den planerade skolbyggnaden. Gestaltungsprogrammet syftade till en upprustning och utveckling av parken för att öka dess rekreativa värden så att parken som helhet skulle få ökade kvaliteter trots en byggnation av en skola i den norra delen. Stadsbyggnadsförvaltningen tog under hösten 2016 fram en tidplan samt kostnads kalkyl för det framtagna gestaltungsprogrammet och fick i december 2016 i uppdrag av kommunfullmäktige att genomföra det. Fornuddens fornlämningsområde var den första deletappen i det genomförandet.

Projektet avgränsades till att enbart omfatta den del av Fornuddsparken som själva fornlämningsområdet utgjorde.

Målet var dels att göra en större landskapsvårdande insats så att området inte längre upplevdes som bortglömt och nedgången men också att dokumentera platsen och fastslå en skötselplan för så att man för framtiden skulle kunna undvika behovet av upprustande engångsinsatser.

3 Projektets resultat

Projektet genomfördes under åren 2017-2018 och fornlämningsområdet var när arbetet påbörjades vintern 2017, i stort behov av upprustande vårdinsatser. Vegetationen var delvis igenvuxen med mycket ung växtlighet som hindrade sikten både genom området och ner till Drevviken. Vissa större träd som fanns på platsen var åldrade och hade släppt större döda grenpartier som låg hindrande på stigar. De många hasselbuskarna som ger området dess unika karaktär var delvis i behov av förnygringsbeskärning. Inom området fanns en skylt som berättade att området var ett fornlämningsområde men den var nedgången och svårupptäckt. De två sittbänkar som fanns på området var slitna och dessutom förankrade med fundament trots att inga markarbeten får ske inom ett fornlämningsområde.

Upprustningen av fornlämningsområdet bestod både av fysiska åtgärder i området samt framtagandet av ett vårdprogram. Syftet med vårdprogrammet var dels att dokumentera de vårdande insatser som gjordes under åren 2017-2018 men också att fastställa en skötselplan

för den löpande förvaltningen av området. Målet var att vårdprogrammet ska ge förståelse för den unika historiska, ekologiska och rekreativa miljö som fornlämningsområdet utgör och ge kommunens medarbetare kunskap om hur man på bästa sätt årligen kan vårda och utveckla den.

För dokumentation av de fysiska åtgärderna och deras resultat se vårdprogrammet.

4 Utvärdering av arbetet i projektet

Resultatet av de fysiska åtgärderna blev väldigt lyckade, såväl natur- som kulturvården har stärkts och området upplevs även mycket mer omhändertaget och tilltalande. Åtgärderna var väldigt tacksamma att utföra också då standarden vid utgångsläget var så pass låg.

Utmaningen låg dels i att förankra projektet internt hos park- samt naturvårdsenheten, att arbetet behövde utföras då man inte sett eller uppmärksammats på det behovet tidigare. Området som då förvaltades av naturvårdsenheten saknade planerat drift och underhåll. Parkenheten valde att ta över förvaltningen av området och det kommer ha positiva långsiktiga effekter då hela fornuddsparken kan ses som en helhet i förvaltningssammanhang.

När alla internt sedan väl drog åt samma håll så var det väldigt positivt att vi kunde utföra i princip allt arbete internt via vår naturvårdsenhet och Sågen då detta gav både kontroll men också hög kvalitet. Vi kunde till en låg kostnad t.ex. få sittmöbler av fällda stockar på platsen samt specialbyggda hållare till våra nya informationsskyltar. Det blev ett positivt utbyte då vi därmed kunde förse arbetscentrumet Sågen med meningsfulla arbetsuppgifter.

En stor utmaning i projektet var kommunikationen med medborgare och hur man skulle förhålla sig till en privat förening som var mycket engagerade i områdets upprustning. Där uppstod olika åsikter gällande hur långt man skulle gå i vissa åtgärder och föreningen anlidade även själva en landskapsarkeolog från Länsstyrelsen för att göra bedömningar. En förening som hade kunnat vara en mycket positiv kraft blev därmed tyvärr något som försvårade arbetet då de inte hade full tilltro till kommunens tjänstepersoners förmåga och välvilja.

När det gäller vilka fysiska åtgärder som utfördes så var det kulturmiljölagen som fick sätta begränsningarna då man ex. inte fick gräva i marken eller ändra marknivåer. Belysning samt iordningställda gångvägar var därmed saker som fanns som idéer men som inte kunde utföras.

När det gäller framtagandet av själva vårdprogramsdokumentet så har Tyresö kommun inte gjort något sådant tidigare och inga exempel från andra kommuner hittades för denna typ av område. Vårdprogrammet gjordes därför främst som en dokumentation av den fysiska upprustningen men fick också innehålla en skötselplan då detta tidigare saknats för området. En stor anledningen till att projektet från början behövde genomföras var just bristen på löpande drift och underhåll av området.

5 Projektbudget

Upprustningsprojektet Fornuddsparken består av fyra deletapper som alla har en gemensam grundbudget. Etappen för fornlämningsområdet fick en budgetering på 345 000kr och utfallet för projektkostnaderna blev ca 310 000kr. Kostnaderna för genomförandet bestod av:

- Intern tid; projektledning, framtagande av vårdprogram samt alla fysiska åtgärder som utfördes av vår naturvårdsenhet samt Sågen.
- Extern tid; utförande av nya informationsskyltar med text, handillustrationer och layout som utfördes av konsult.
- Tryck av de nya informationsskyltarna.

Projektet kommer att generera ökade driftkostnader om ca 65 000kr per år i avskrivningar och ränta. Den kostnader kommer att belasta parkenheten då de tar över förvaltningen av området efter projektets avslut.

6 Överlämnande

När det projektet startade så fanns ingen plan för överlämnande dokumenterad. Då parkenheten har tagit över förvaltningen av fornlämningsområdet så har överlämning skett till dem officiellt i och med deras godkännande av slutversionen av vårdprogrammet.

6.1 Kvarstående frågor

Ett problem som kvarstår i området är att barn/ungdomar cyklar på gravhögarna inom fornlämningsområdet och därmed utsätter dessa för ett högt skadande slitage. Detta är ett problem som är svårt att bygga bort utan att stängsla in gravhögarna. Det har diskuterats som ett alternativ men är ingen långsiktig lösning. Om slitaget skulle öka så kan dock parkdriften komma att tillfälligt stängsla in vissa högar så att örtskiktet på dem får chans att återhämta sig.

6.2 Rekommendation om fortsatt arbete

Fornlämningsområdet är nu avslutat som investeringsprojekt och ligger på parkenheten att förvalta. En rekommendation är att de för in skötselplanen för området i ett digitalt skötselprogram när ett sådant står klart så man slipper ha enskilda dokument för olika områden. Fornuddsparken behöver ses som en helhet och detta skulle förenkla så att man kan få en överblick över hela parken och dess samlade skötselbehov.

6.3 Godkännande av slutrapport

Slutrapporten godkändes av styrgrupp 2019-03-

Beställare

Jenny Linné

Projektledare

Maria Björnsdotter